

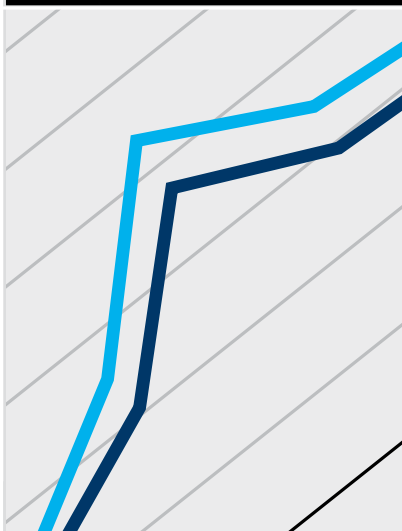
Kouzla s čísly

obsah

4 | Privatizace musí být důsledná

ROZHOVOR | TÉMA O nutnosti dalších institucionálních reforem transformujících se zemi, nebezpečí politického vlivu na tržní ekonomiku, ale také o moderní mezioborové výuce na CEVRO Institutu se slovinskou profesorkou práva a ekonomie Katarinou Zajc.
Rozhovor s Katarinou Zajc

8 | Státní kase štěstí přeje

ANALÝZA | TÉMA Finance státu, aktuálně jedno z hlavních témat politických bojů. Veřejnost je zásobována zprávami o rekordních přebycích, dokonce o klesajícím státním dluhu. Trumfy v politické hře se zdají být rozdány jasně, rozpočet v roce 2016 má šanci skončit vyrovnaně, dluh meziročně zřejmě klesne. Jenže jedná se skutečně o zásluhu konkrétních politiků, nebo o souběh příznivých okolností? Neuniká někde pověstný „dábelský“ detail?
Autor Václav Rybáček

14 | Senát – dvacetileté výročí vzniku

RECENZE Koncem října 2016 se v Senátu konala vědecká konference, která se stala začátkem oslav dvacátého výročí existence Senátu jako horní komory Parlamentu České republiky. Článek přináší zamyšlení nad tímto výročím v reflexi jednotlivých příspěvků konference.
Autorka Jindřiška Syllová

CI Time

Odborný analytický měsíčník

Číslo 7

Ročník VI.

Ríjen 2016

Vydává

CI Consult & Research, s.r.o.,
ve spolupráci s vysokou školou

CEVRO Institut

IČ: 24772461

Jungmannova 29/19,

110 00 Praha 1, Nové Město

Kontakty

Telefon: 224 054 087

www.cicar.cz, citime@cicar.cz

Redakce

Šéfredaktor

Josef Šíma

Odborní konzultanti redakce

Ivan Langer, Ladislav Mrklas

Tajemnice redakce

Petra Viktorová

Art director

Ivo Kubát (Multimedia Atelier)

Stálí spolupracovníci

Milan Cabrnach, Jiří Frgal,

Jakub Kříž, Aleš Kučera,

Daniel Kunštát, Pavol Minárik,

Jaroslav Salivar, Harald Scheu,

Jiří Šedivý, Petr Valenta,

Alexandr Vondra

Fotografie

1 ČTK,

14 fotolia.com

Jazyková korektura

4JAN Public Relations, s.r.o.

Registrace MK ČR E 19998,

ISSN 1804-8099

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do ruky další číslo časopisu CI Time, v němž naleznete rozhovor s profesorkou ekonomie a práva z Právnické fakulty Univerzity v Lublani Katarinou Zajc. Vyjadřuje se nejen o srovnání důslednosti reformy v České republice a Slovinsku a z toho vyplývajících nadějí na další úspěšný rozvoj, ale hovoří též o tom, jak rezistentní jsou vzdělávací systémy vůči myšlenkám přicházejícím ze zahraničí. V následném článku vysvětluje Václav Rybáček, člen katedry ekonomie vysoké školy CEVRO Institut, co stojí za – na první pohled příznivými – čísly o zadlužení České republiky a výši deficitu rozpočtu veřejných financí.

V závěrečném textu se JUDr. Jindřiška Syllová z katedry veřejného práva a veřejné správy vysoké školy CEVRO Institut zamýšlí nad výročím 20 let existence Senátu jako horní komory Parlamentu České republiky.

Příjemné čtení!

Josef Šíma,
*rektor vysoké školy CEVRO Institut
a šéfredaktor*

Ivan Langer,
*zakladatel společnosti
a odborný konzultant redakce*

Ladislav Mrklas,
*zakladatel společnosti
a odborný konzultant redakce*

Privatizace musí být důsledná

O nutnosti dalších institucionálních reforem transformujících se zemí, nebezpečí politického vlivu na tržní ekonomiku, ale také o moderní mezioborové výuce na CEVRO Institutu se slovinskou profesorkou práva a ekonomie Katarinou Zajc.

Rozhovor vedl **DOMINIK EŠEGOVIĆ**

Z MAKROEKONOMICKÉHO POHLEDU

---

je sice slovinská ekonomika velmi stabilní, nicméně Česká republika je v tomto ohledu jednoduše lepší. Zásadní jsou tedy institucionální změny, které Slovinsko zatím nezvládlo.

Paní profesorko, jak je možné, že Slovinsko má vyšší HDP na osobu než Česká republika?

Slovinsko bylo nejvíce vyvinutou zemí v rámci tehdejší Jugoslávie. Poté co se Jugoslávie rozpadla, Slovinsku se podařilo velmi dobře privatizovat státem vlastněné podniky. Nicméně, v posledních letech Slovinsko začíná zaostávat a nedrží se své privatizační politiky tak, jak by mělo. Domnívám se, že Česká republika v následujících letech Slovinsko nejspíše překoná, co se týče dalšího ekonomického rozvoje – pokud tedy Slovinsko bude dále zanedbávat své institucionální prostředí a nezmění svou hospodářskou politiku.

SLOVINSKO JIŽ **NENÍ** VZOREM REFORMEM

Není tomu tak, že slovinská hospodářská politika je stále brána jako vzor pro celý region?

V současné době nikoliv. Stačí se jen podívat na to, jak se slovinské firmy dostávají pod nadvládu firem chorvatských a jakým problémům čelil bankovní sektor v průběhu krize. Slovinsko totiž ztratilo velmi značnou část své ekonomické síly, když začalo zanedbávat svůj soukromý sektor.

Co je klíčovou příčinou takového zanedbání?

Myslím si, že celý problém je v zásadě institucionální. Česká republika v zásadě dobře provedla proces transformace a privatizace ekonomiky. Z makroekonomického pohledu je sice slovinská ekonomika velmi stabilní, nicméně Česká republika je v tomto ohledu jednoduše lepší. Zásadní jsou tedy institucionální změny, které Slovinsko zatím nezvládlo.

Jste odbornicí na právo i ekonomii, jak moc Vám americké vzdělání pomohlo v kariéře v rodném Slovinsku?

Poté co jsem dokončila své vzdělání v USA, zjistila jsem, že je spíše konkurenční nevýhodou, když jsem se snažila ucházet o pozici v akademické sféře. Proto jsem se nejprve rozhodla pracovat v největší slovinské bance. Najít uplatnění jako profesorka pro mě bylo mnohem jednodušší v cizině než ve Slovinsku, kde jsem byla považována za outsidera.

CEVRO Institut klade velký důraz na rozvoj mezinárodního týmu jak mezi studenty, tak především mezi pedagogy – vybírá si profesory,

kteří mají velké mezinárodní zkušenosti. Někteří z Vašich bývalých kolegů z GMU se také stali vyučujícími na novém programu PPE. Kde spatřujete rozdíly mezi jinými mezinárodními programy a PPE tady u nás, na CEVRO Institutu?

Nejzásadnějším rozdílem je, že program na GMU je zaměřen převážně na studium různých variací ekonomie, zatímco PPE na CEVRO Institutu klade důraz na širší záběr v rámci studia ekonomie. Myslím si, že je skvělé, že se místního PPE programu účastní tolik výtečných profesorů z USA, jmenovitě třeba Peter Boettke, který je jedním z nevyznamnějších ve svém oboru. Nemyslím si, že by na světě existoval někdo kompetentnější, než je on. Ostatně to asi nebude náhoda, že se stal předsedou prestižní Mont Pèlerin Society. Co se týče množství hodin, které studenti mohou strávit se zahraničními profesory, zastávám názor „Čím více tím lépe!“.

Proč jste se rozhodla stát se součástí programu jako hostující profesor?

Podmětem pro mě rozhodně nebyly finance. Byla jsem zvědavá a chtěla jsem vidět, co skutečně CEVRO Institut nabízí – mou hlavní motivací tak byla zvědavost. Vždy mi v Evropě chyběly instituce podobné těm americkým, na kterých jsem měla možnost pobývat. Nyní jsem přesvědčená, že CEVRO Institut může a bezesporu bude nabízet něco, co v Evropě nemá obdoby.

VŽDY MI V EVROPĚ CHYBĚLY INSTITUTE

podobné těm americkým, na kterých jsem měla možnost pobývat. Nyní jsem přesvědčená, že CEVRO Institut může a bezesporu bude nabízet něco, co v Evropě nemá obdoby.

Jste teoretička práva, ekonomka a zároveň jste si vyzkoušela politiku z první ruky jakožto členka Slovinské justiční rady. Pracovala jste jak v akademické sféře, tak ve sféře podnikatelské. Jaké prostředí z těch, které znáte, má dle Vás největší potenciál pro podporu liberalizace společnosti?

Největší sílu svobodné společnosti vidím v podnikání a obchodě. Naneštěstí, někdy jsou politici natolik silní, že potlačují základní procesy, které jsou klíčové pro funkčnost svobodného trhu. Například ve Slovinsku je jedna třetina ekonomiky v rukou státu. To je důvod, proč mají politici takovou ekonomickou moc, která je tak úzce spojena s jejich silou politickou. A právě toto propojení ekonomické a politické moci je zdrojem narušení systému svobodného trhu. Očekávám, že v budoucnu bude hlavním motorem ekonomických a tržních reforem soukromý sektor.

Jakou roli podle Vás zaujímá akademický svět s ohledem na formování společnosti směrem k větší individuální svobodě?

NADĚJÍ JE SOUKROMÝ SEKTOR A OSOBNÍ ODPOVĚDNOST

Jakékoliv akademické prostředí vystavuje studenty mnohým idejím. I CEVRO Institut vystavuje své studenty určitým myšlenkám, jež na ně budou mít dopad a následně se pak projeví do určité míry i na tom, jak jsou některé myšlenky přijímány ve společnosti. Nakonec je to přeci jen na každém studentovi, jak s informacemi, které získal, v budoucnu naloží.

Máte nějaký vzkaz pro své studenty?

Svým studentům bych ráda řekla, že jsou zodpovědní sami za sebe a že se o ně stát nepostará – není to totiž jeho poslání. Každý by měl jednat s ohledem na své schopnosti a ambice a neměl by ve své snaze dosahovat svých cílů působit druhým újmou. Budu velice ráda, pokud moji studenti pochopí, co se jim snažím touto cestou říct.

KATARINA ZAJC

- bývalá jugoslávská reprezentantka v alpském lyžování; svou zemi reprezentovala na Zimních olympijských hrách v roce 1988;
- vystudovala právo na Univerzitě v Lublani a také byla stážistkou ve Světové bance;
- získala doktorský titul z ekonomie na George Mason University (GMU) ve Virginii, kde byla v roce 1997 též vyhlášena nejlepší studentkou ročníku v oboru ekonomie;
- na Yale University získala magisterský titul v oboru právo (LL.M.);
- v současnosti působí na Univerzitě v Lublani, kde je profesorkou oboru Právo a ekonomie a zároveň vyučuje na půdě CEVRO Institutu předmět Právo a ekonomie vlastnických práv v rámci nového magisterského oboru Philosophy, Politics and Economics (PPE).

Státní kase šťěstí přeje

Finance státu, aktuálně jedno z hlavních témat politických bojů. Veřejnost je zásobována zprávami o rekordních přebytcích, dokonce o klesajícím státním dluhu. Trumfy v politické hře se zdají být rozdány jasně, rozpočet v roce 2016 má šanci skončit vyrovnaně, dluh meziročně zřejmě klesne. Jenže jedná se skutečně o zásluhu konkrétních politiků, nebo o souběh příznivých okolností? Neuniká někde pověstný „dábelský“ detail?

VÁCLAV RYBÁČEK | Autor je člen katedry ekonomie vysoké školy CEVRO Institut

Podrobnější pohled na údaje o saldu rozpočtu ukazuje na pozitivní vliv faktorů, které jsou v podstatě mimo vliv současných správců státních financí. Ačkoli vědomá snaha o zlepšení stavu financí je v mnoha ohledech patrná, většinu zásluh si současná vláda přivlastnit může těžko. A dluh? Záleží na definici, tedy na vymezení dluhových instrumentů, které se do dluhu započítají. I na to se v následujících odstavcích zaměříme.

REKORDNÍ SPRINT S VICHREM V ZÁDECH

Pro tento rok je počítáno s deficitem státního rozpočtu 70 mld. Kč. Ovšem

na konci října byla státní kasa v přebytku 82,2 mld. Kč, což vedlo ministerstvo financí k odhadům přebytkového salda i za celý rok. Saldo rozpočtu se obvykle ke konci roku silně zhoršuje, přesto se jedná o reálný odhad. Ještě před dvěma lety byl ve stejném období deficit –34,4 mld. Kč, tedy o 116,6 mld. horší. Je samozřejmě podezřelé, že by vláda během tak krátkého období zvládla vylepšit saldo o částku, jež tvoří 13% současných výdajů, když mandatorní výdaje jich zaberou 80%.

Jaké faktory jsou v pozadí? Ministerstvu se daří výrazněji šetřit například na úrokových nákladech, o čemž bude řeč dále. Nejedná se ale o sumu, která by

zlepšené saldo vysvětlila. Klíč leží na straně příjmové. Za období leden–září vzrostly mezi roky 2014 a 2016 výdaje o vcelku mírných 2,6%, ale příjmy o raketových 16,8%, v korunovém vyjádření o 82 mld. Ekonomice se z makroekonomického pohledu daří, rostly výroba i spotřeba, rostou tak daňové výnosy, a to zejména daně z příjmů či spotřební daně. Máme tu tedy příznivý souběh s hospodářským cyklem, který vláda samozřejmě pod příomou kontrolou nemá.

Nápadně raketového růstu ve výši 68%, v korunovém vyjádření nárůst téměř o 59 mld., dosáhla během dvou let položka transferů od Evropské unie. Zatímco za prvních 9 měsíců roku 2014 pocházela z EU každá desátá koruna na příjmové straně rozpočtu, za stejné období letos naplnily příjmy z EU rozpočet z rekordních 15%. S ukončeným programovým obdobím 2007–2013 prostě začal státní rozpočet nasávat výrazně vyšší částky související s proplácením výdajů uskutečněných (tzv. předfinancovaných) vesměs předchozími vládami, kterým deficit naopak zhoršovaly. Máme tu tedy příznivý souběh s cyklem čerpání z fondů EU, který vláda pod kontrolou samozřejmě také nemá.

A třetí významný faktor mimo kontrolu vlády – měnová politika. Díky politice centrální banky kurz koruny v posledních třech letech nemá přirozený vývoj, který by téměř jistě znamenal postupné posilování kurzu. Investoři po exitu ze současného kurzového režimu očekávají posile-

ní koruny, jež zhodnotí jejich investice do korunových aktiv. A tím jsou ochotni přistoupit i na záporné výnosy z dluhopisů, které budou více než kompenzovány očekávaným pohybem kurzu. To vytváří státu pozici vskutku luxusní. Může emitovat dluhopisy, nechat si za své dluhy dokonce platit a šetřit tak na úrokových nákladech. Za prvních 9 měsíců roku 2014 vydal stát na úrocích bezmála 50 mld., letos o plných 12 miliard méně! Máme tu tedy navíc příznivé nastavení měnově-politických nástrojů, které vláda pod kontrolou ze zákona ani mít nemůže.

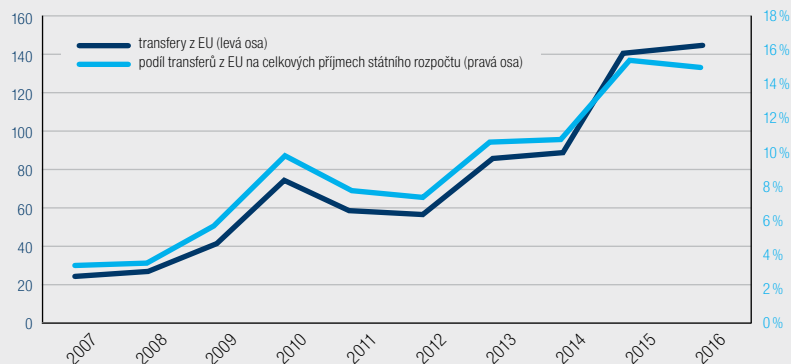
NENÍ DLUH JAKO DLUH

Abychom však byli spravedliví, pokles nákladů bezesporu souvisí i se způsobem řízení likvidity ve veřejném sektoru. Ovšem i zde je jedno „ale“, které se vztahuje k občas „záhadnému“ vývoji státního dluhu. Stát zkoncentrováním volné likvidity mnoha veřejných subjektů zredukoval svoji potřebu zvyšovat dluh a tím i šetří na úrokových nákladech. Žádná kouzla tak ve vývoji dluhu nejsou, čistě technicky se ministerstvo financí začalo chovat jako banka, která používá prostředky (vklady) různých institucí k pokrytí výdajů, ke splátkám starých dluhů či investování na trzích, a třeba i do vlastních dluhopisů, čímž dále snižuje úrokové náklady.

A jak je možné používat prostředky jiných subjektů? Samozřejmě legislativní cestou. Zákon o rozpočtových pravidlech postupně rozšířil okruh subjektů, které povinně dávají ministerstvu financí své volné prostředky k dispozici. Přirozeně se jedná o subjekty pod větší či menší kontrolou státu. Finanční prostředky jsou sesypány do společné kasy, ze které ministerstvo financí může čerpat dle libosti, ale za podmínky, že prostředky na požádání „vkladatelů“ vrátí. A jsme u merita věci. Deficity a splátky starých dluhů byly a jsou financovány nikoli emisí nových dluhopisů, ale snížením objemu aktiv. Z nemalé části jde však o aktiva jiných subjektů, např. příspěvkových organizací či zdravotních pojišťoven, s nimiž je ministerstvo financí oprávněno disponovat.

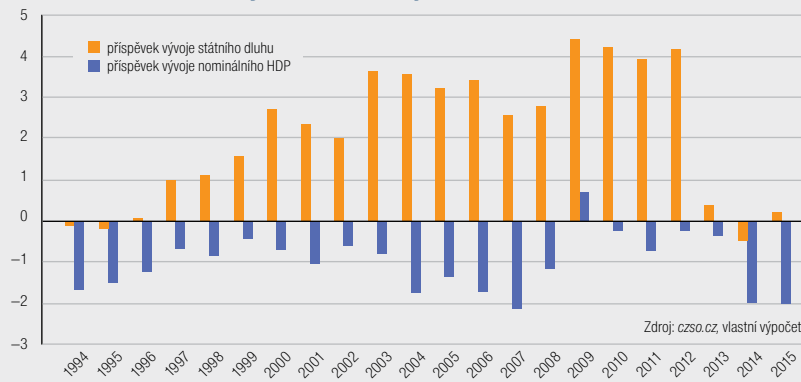
Graf 1 Objem transferů z EU (mld. Kč) a jejich podíl na celkových příjmech rozpočtu (v %), ČR, 2007–2016

Zdroj: mfc.cz, vlastní výpočet

Graf 2 Rozklad změn ve výši státního dluhu jako % HDP, ČR, 1994–2015

Zdroj: czso.cz, vlastní výpočet

Ovšem jeden značný rozdíl oproti chování banky zde je. Zatímco banka bude mít přijaté vklady ve své rozvaze ve svých závazcích (dluzích) vůči klientům, státní dluh o závazky z tzv. cash-poolingu nevzroste, do státního dluhu se jednoduše nepočítají. Fiskální ukazatel pro konvergenční účely (maastrichtské kritérium dluhu vládních institucí) je přísnější a uvedené závazky vůči vkladatelům za dluh považuje. Ovšem dluh je vyčíslen na konsolidované bázi, existující dlužnické vztahy uvnitř sektoru vládních institucí (čítajícího cca 19 tisíc subjektů) tudíž ukazatel dluhu nezvyšují. Je to stejné, jako když si manželka půjčí od manžela, zadlužení rodiny navenek nevzroste.

Zpět ke státnímu dluhu. Jeho vývoj tak již nemůže být překvapením, přestože státní kasa v letech 2014 a 2015 skončila v deficitu celkem 140 mld. Kč. Pouze mírný nominální nárůst dluhu ještě ale nevysvětluje, proč zadluženost státu poklesla ze

41,1 % na konci roku 2013 na 36,7 % na konci roku 2015, tj. o 4,3 procentní body. Užitečné je proto rozložit změnu ve výši relativního zadlužení na příspěvek změny v samotném dluhu a na příspěvek růstu nominálního HDP. Opět se nám zde projevuje vliv hospodářského cyklu.

Na poklesu o 4,3 p.b. se vývoj státního dluhu podílel pouze 0,3 p.b. (pokles státního dluhu o 10 mld. Kč), zbytek obstaral růst nominálního HDP (o 456 mld. Kč), který zadlužení opticky snížil. Porovnání dluhu s HDP je sice v mnoha ohledech pochybné, neboť HDP zdaleka nepokrývá pouze zdaňovanou činnost, ale jedná se o konvenci. Statistický růst obroz o hospodaření a zadlužení vylepšuje, a je tedy vítaným nástrojem politického marketingu. Doplnuje však skupinu faktorů, která přispívá k lepšímu stavu a obrazu státních financí, u kterých je ale stát daleko více pasivním příjemcem než aktivním aktérem.

Senát

dvacetileté výročí vzniku

Koncem října 2016 se v Senátu konala vědecká konference, která se stala začátkem oslav dvacátého výročí existence Senátu jako horní komory Parlamentu České republiky. Článek přináší zamyšlení nad tímto výročím v reflexi jednotlivých příspěvků konference.

JINDŘIŠKA SYLLOVÁ | Autorka je členkou katedry veřejného práva a veřejné správy vysoké školy CEVRO Institut

Je možno připomenout, že Senát byl zvolen až v roce 1996, tedy ve stejném roce, ve kterém se konaly první volby do Poslanecké sněmovny. Dne 9. 12. 1996 bylo prezidentem republiky zahájeno zasedání Senátu, které nebylo od té doby až dodnes ani ukončeno, ani přerušeno. Poprvé se Senát sešel na své ustavující schůzi 18. 12. 1996. Jen pro osvěžení je možné vzpomenout, že první schůzi řídil nejstarší zvolený senátor Jaroslav Musial, slib četl nejmladší zvolený senátor Mirek Topolánek. Senátor Musial mimo jiné řekl: „Senát jako horní komora Parlamentu České republiky má Ústavou stanovené legislativní povinnosti. Jsem však přesvědčen, že bude mít i na víc. Sehrát určitou očistnou a utišující roli v našem někdy neklidném politickém ovzduší a stát se vysokou školou politické kultury a sloužnosti.“

DOPLŇKOVÝ, ALE NEZASTUPITELNÝ

Od vzniku České republiky až do roku 1996 zastupovala senátní funkce Poslanecká sněmovna. Šlo o sbor, který byl přejmenovanou Českou národní radou, zvolenou ještě za existence federativního Československa. Koncepti Senátu doprovázely v roce 1992 nejen politické spory o jeho existenci, ale i nejistoty, jak bude Senát pracovat a jaké pravomoci mu mají být svěřeny. Hlavním problémem při tvorbě Ústavy bylo politické zadání, které vycházelo z programového prohlášení vlády a které v nervózních okamžicích rozdělování Československa zcela pochopitelně odmítalo federální charakter nového státu a ústavní založení jakýchkoli kompetenčních sporů v novém, národnostně jednotném státu. Tyto požadavky měly podstatný vliv na to, že byl Senát koncipován nikoli jako orgán regionální,

ale jako orgán doplňkový, jehož pravomoci byly už od počátku podstatně slabší, než tomu bylo u Poslanecké sněmovny. Přesto během dvaceti let své práce Senát dosáhl nejen toho, že je jeho existence viditelná, ale i toho, že je v některých svých funkcích nezastupitelný.

Vědecká konference neměla oslavný účel. První panel se věnoval historickému rozboru vzniku senátních funkcí a právnicky zaměřené analýze změn kompetencí a výsledků práce Senátu. Jindřiška Sylová poukázala na to, že některé koncepční slabiny, které byly přisuzovány tvůrcům Ústavy, nebyly slabiny komisí, které Ústavu vytvořily, ale slabiny politického kompromisu. Například legislativní funkce Senátu byla od počátku politickou sférou koncipována jen jako funkce doplňková, Senát měl schvalovat pouze ústavní zákony a me-

zinárodní smlouvy. Až v posledních fázích psaní Ústavy se podařilo posílit legislativní funkce Senátu na dnešní úroveň a tím postavit základy pro současnou stabilní činnost horní komory. Aleš Gerloch se věnoval vývoji senátních funkcí za posledních dvacet let a ocenil zejména vyšší rigiditu ústavního pořádku, na které má existence Senátu velký podíl. Bývalý předseda Senátu Petr Pithart reflektoval změny v atmosféře a stylu práce v různých senátních obdobích.

Domnívá se, že počáteční dobrá vůle rozšiřovat senátní činnosti nad rámec ústavních vymezení, kterou si sám představoval a o které hovořil při zahájení ustavující schůze Senátu senátor Musial, se postupem doby, zejména v posledních funkčních obdobích, poněkud vytratila. Senátoři více dbají na své volební obvody než na činnosti, které by bylo možné vykonávat na centrální senátní půdě, i když jejich část jen s nezávazným výsledkem.

Pracovní část konference obsáhla různé obory. Nejzajímavější bylo statisticko-politologické hodnocení legislativních činností Senátu v obdobích kongruence a inkongruence (tedy v době, kdy jsou nebo nejsou shodné většiny v Senátu a v Poslanecké sněmovně). Petr Just našel souvislosti mezi efektivitou Senátu a faktory kongruence. Neprokázalo se

zcela, že by měl Senát v období kongruence více kompetenčních možností než v období inkongruence, neprokázal se však ani opak. Jan Hruška se zaměřil na kvantitativní analýzu senátní legislativy a dalších činností Senátu. Poukázal zejména na to, že z hlediska národní suverenity důležité funkce, jako je schvalování mezinárodních smluv a vyslání ozbrojených sil do zahraničí, nejsou v kontextu senátního jednání dostatečně zdůrazněné a senátoři se jim věnují jen v rychlosti. V této souvislosti je však třeba vzít v úvahu, že u těchto funkcí nemá Senát žádné tvůrčí možnosti – nemůže rozhodnutí sám aktivně pozměnit.

SENÁT A ÚSTAVNÍ SOUD

Trojice brněnských ústavních právníků se soustředila na senátní funkci dávat souhlas se jmenováním soudců Ústavního soudu. Ladislav Vyhnanek podrobil kritice nestrukturovanost výběru soudců prezidentem republiky a nejasné procedury v senátních výběrech. Pro transparentnost výběru by měly být zavedeny ustálené postupy a hodnotící kritéria. Dokonce by měl být vytvořen seznam přípustných kandidátů. Rovněž by měla být zvážena změna výběru Ústavního soudu po částech, což by vedlo k vyšší stabilitě rozhodování a pevnějšímu vytváření ústavních doktrín. To však naráží na ústavní překážky, které není lehké překonat. Zazněl i argument pro silnější regulaci profesní minulosti kandidáta na ústavního soudce – například na profesory právnických fakult, advokáty, soudce a další jen čistě právníké profese, a praxi aspoň deset let.

Maxim Tomoszek se věnoval vyslovování souhlasu Senátu s kandidáty na soudce s použitím statistiky. Reflektoval zejména to, jak velkou většinou senátorů byli jednotliví soudci podpořeni, v návaznosti na jejich osobní vlastnosti, zejména pak na tzv. aktivismus osobnosti kandidáta. Rovněž vložil do analýzy politické zaměření kandidátů na soudce a senátní většinu při hlasování o souhla-

su s kandidátem. Další část konference se věnovala senátní kultuře. Jan Wintr, který se tomuto tématu dlouhodobě věnuje, hovořil o rozdílech v jednacích způsobech v Senátu a v Poslanecké sněmovně. Karel Müller podrobil Senát a jeho odraz ve společnosti analýze z pozice politologa a sociologa.

Poslední část konference se věnovala senátním volbám. Petr Mlsna poukázal na potíže, které působí ústavní interpretace v tom smyslu, že senátoři zvolení

JE VŠAK TŘEBA PODPOŘIT PRAKTICKÉ KROKY.

Například je nezbytné eliminovat neplatné hlasy, a to prostřednictvím drobných praktických opatření, například srozumitelným návodem voličům.

v první kole mají mandát o týden dříve než senátoři zvolení v kole druhém. Výkladové problémy povstávají i z překrývání volebních období, což by mělo být legislativně omezeno. Dále byly probírány otázky volební účasti. Dvoukolová většinová volba vede k tomu, že se druhé kolo potýká s voličskou neúčastí. Toto je legislativně velmi těžko překonatelné. Jakýkoliv systém jednokolové volby je složitý a jeho zavedení nemá v politických strukturách žádnou podporu. Je však třeba podpořit praktické kroky. Například je nezbytné eliminovat neplatné hlasy, a to prostřednictvím drobných praktických opatření, například srozumitelným návodem voličům. Neúčast ve druhém kole je třeba zvýšit aspoň doručením hlasovacích lístků do schránek voličů.

Příspěvky konference budou shrnuty do publikace, která bude vydána ještě v prosinci tohoto roku.

Study in English, Live in Prague!

**Philosophy,
Politics,
Economics
(PPE)**

prof. Michael Munger

Nový magisterský program světového formátu v Praze. Výuka v angličtině. Přednášející z ČR i předních univerzit USA a Evropy.

- **prof. Michael Munger**, ředitel PPE programu na Duke University (USA) předseda Mezinárodní akademické rady PPE programu na CEVRO Institutu
- **prof. Peter Boettke**, ředitel „F.A. Hayek Program for Advanced Study in Philosophy, Politics, and Economics“, George Mason University (USA)
- **prof. Josef Šíma**, profesor ekonomie, rektor VŠ CEVRO Institut (ČR)
- **prof. David Schmitz**, ředitel Freedom Center na University of Arizona (USA)
- **prof. Boudewijn Bouckaert**, bývalý děkan Právnické fakulty na Univerzitě v Gentu (Belgie)